Nro. 33.

GAZETA LWOWSKA.

We Wtorek dnia 25. Kwietnia 1815.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Przez miasto nasze zaczął przechodzić korpus woyska Rossyyskiego dowództwa JW. Jenerała Hrabiego Langeron. Dnia 18go b. m. nadciągnęła pierwsza, dnia 20go druga, dnia 22go trzecia, a dnia wczorayszego czwarta kolumna tegoż korpusu. Wszystkie pułki iazdy i piechoty, iako też artylerya przeciągaią w paradzie przez miasto przed JW. Hrabią Langeron i JW. Baronem Hillerem, C. K. Jenerałem Feldcaygmaystrem i Kommendantem Galicyi, a po iednodniowém wytchnieniu, śpiesznym pochodem w dalszą ruszaią drogę.

Z Wiédnia d. 14. Kwietnia. — Na audyencyi d. 11. b. m. przedstawił J. C. K. Apostolskiey Mości Hrabia Löwenhielm, Poseł Szwedzki Barona Engeström Podpułkownika w służbie N. Króla Szwedzkiego i Norwegskiego; Baron Humboldt, Poseł Królewsko-Pruski Pana Boyen Ministra woyny N. Króla Pruskiego, Hrabiego Golz, Posła Pruskiego przy Dworze Królewsko-Francuzkim i Hrabiego Bülow, Pruskiego Ministra Stanu i Przychodów; Baron Spaen, Królewsko-Niderlandzki Poseł, przedstawił Barona Gagern, Ministra Stanu N. Króla Niderlandzkiego.

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Karol, wyiechał d. 12. b. m. do Moguncyi.

Ogłoszono drukiem w językach Niemieckim i Włoskim następuiący Patent N. Pana:

My Franciszek Piérwszy, z Bożéy Łaski Cesarz Austryacki, Król Węgierski, Czeski, Lombardzki i Wenecki, Galicyi i Lodomeryi &c. &c. Arcy Xiążę Austryacki.

W skutku zawartych ze sprzymierzonemi Mocarstwy traktatów i zaszłéy potém z niemi przyiacielskiey umowy, połączone są odtąd z Państwem Cesarstwa Austryackiego i wcielone doń iako część nieoddzielna na wieczne czasy Prowincye Lombardzkie i Weneckie, w całey rozciągłości swoiéy aż do Laggo-Maggiore, rzeki Ticcino i Po, wraz z częścią ziemi Mantuańskiey na prawym brzegu téy drugiey rzeki, tudzież z Kraiem Valtelińskim i Hrabstwami Cleven i Bormio.

Pragnąc iak nayżywiey dadź Mieszkańcom Prowincyi i Powiatów wyraźny dowód Cesarskiey życzliwości Naszéy i téy szczególnieyszéy wartości, którą w tém ponowioném połączeniu pokładamy, chcąc oraz mocniey spoić ten ścisły węzeł, który ie odtąd koiarzy, uznaliśmy, że dopniemy zamiaru owego przez wyniesienie wyż pomienionych Prowincyi i Powiatów na Królestwo pod nazwiskiem Lombardzkiego i Weneckiego, i wydanie tym końcem ninieyszego Patentu, dla obiawienia uroczyscie téy Cesarskiey Uchwały Naszéy dla wiadomości i zachowania się każdego.

Oświadczamy oraz co następuie:

§. 1.) Względem herbu nowego Królestwa i umieszczenia onegoż w Herbie Cesarstwa Austryackiego, tudzież względem wpisania tytułu Królewskiego w Naszą Cesarską tytulaturę, wyydzie niezwłocznie osobne ogłoszenie.

§. 2.) Królestwo to będzie mieć swoie osobne koronne Urzędy, na które mianować będziemy według zasług naywięcéy uprzymiotwane do tego Osoby.

§. 3) Starodawna Korona żelazna pozostanie Koroną tego Królestwa, a korono-

wać się nią będą Następcy Nasi podczas objęcia swoiego Rządu.

§. 4.) Potwierdzony przez Nas w powszechności Order Korony żelazney, przyięty iest do liczby reszty domowych Orderów Naszych, a nowy statut onegoż uzyskał iuż zatwierdzenie Nasze.

§. 5.) Postanowiliśmy, aby Nas w nowém Królestwie Naszém Wice Król zastępował.

§. 6.) Królestwo to dzieli się we względzie Administracyi na dwie Wielkorządztwa, które rzeka Mincio przedziela. Kray na prawym brzegu Mincio nazywać się będzie Wielkorządztwem Medyolańskiém, a Kray na lewym brzegu Mincio Wielkorządztwem Weneckiém.

§. 7.) Każde Wielkorządztwo dzieli się na Prowincye, każda Prowincya na Powiaty, a każdy Powiat na Gminy. Nazwiska i granice Prowincyi i Powiatów wraz z wcielonemi do nich Gminami, osobnemi Okólnikami poźniey oznaczone będą.

§. 8.) W każdém Wielkorządztwie zostaie kierowanie spraw administracyynych pod zwierzchnictwem nadwornych Władz Naszych, a powierzone iest Gubernatorowi i guberniialnemu Kollegiium, które siedzibę swoią w Medyolanie i Wenecyi mieć będzie.

§. 9.) W każdey Prowincyi kierowanie sprawami administracyynemi zostawać ma pod zwierzchnictwem Guberniium, a poruczone będzie Delegacyi Królewskiey.

§. 10.) Każdy Powiat będzie mieć Przełożonego (*Cancelliere del Censo*), który znayduiącemi się w Powiecie iego Gminami 2giey i 3ciey klassy zarządzać, tudzież poborem podatków trudnić się i dozór nad dopełnianiem praw politycznych mieć będzie.

§. 11.) Podział Gmin na trzy klassy i zarząd ich municypalny, zachowuią się tymczasowo w teraźnieyszym sposobie, póki inne urządzenia względem tego nie nastąpią. W Kraiu Weneckim Powiaty gminne, iak dalece zaszła z niemi odmiana, przywrócone będą do tego samego stanu, w iakim znaydowały się d. 1. Stycznia r. 1813go. Gminy 1wszey klassy i miast owych, któreśmy na stopień miast Królewskich wynieśli, tudzież owe, w których Delegacya Królewska ma swoią siedzibę, podlegaią bezpośrednie Delegacyi Królewskiey, i nie zależą od Przełożonego (*Cancelliere del Censo*).

§. 12.) Końcem dowiedzenia się dokładnie drogą prawną o życzeniach i potrzebach Mieszkańców Naszego Lombardzko-Weneckiego Królestwa, tudzież końcem korzystania dla dobra ze Kraiu światła i porady Reprezentantów iego w Administracyi publiczney, postanowiliśmy przydadź do boku monarchicznym Władzom Naszym nieustaiące Kollegiia, złożone z Członków różnych klass Narodu.

§. 13.) Z tego powodu ustanawia się w Kraiu Medyolańskim centralna Kongregacya w Medyolanie, w Kraiu Weneckim takaż Kongregacya w Wenecyi, a w każdey Prowincyi Kongregacya prowincyonalna w tém mieyscu, w którém Delegacya Królewska ma swoią siedzibę. Dalsze w tym względzie przepisy, ogłoszone będą w osobnym Patencie.

§. 14.) W każdey Gminie utrzymuią się aż do dalszego postanowienia w dotychczasowy sposób Rady gminne (*Consigli comunali*) a w Kraiu Weneckim przywracaią się znowu tam, gdzie w pośród tego czasu zniesionemi były.

§. 15.) Przez osobne rozporządzenie ogłosi się ta pora, w którey urzędowanie Rejencyi Medyolańskiey, tymczasowego Guberniium Weneckiego, Prefektur i Podprefektur ma ustać, tudzież od którego dnia Rady jeneralne (*Consigli generali*) Departamentów za zniesione poczytanemi bydź maią.

Działo się w Naszey Cesarskiey stolicy Wiédniu, d. 7. Kwietnia 1815go, a panowania Naszego dwudziestego czwartego roku.

Franciszek.

(L.S.)

Ludwik Hrabia Ugarte,
Naywyzszy Kanclerz.

Prokopiiusz Hrabia Lazanzky,
Kanclerz.

Z wyraźnego naywyższego rozkazu
J. C. K. Mości.

Franciszek Hrabia Guicciardi.

Włochy.

Królestwo Lombardzko-Weneckie.

Z Medyolanu d. 7. Kwietnia. — Powołani tu i nie będący w służbie Jenerałowie i Officerowie Włoscy, zeszli się byli d. 1go

Kwietnia w sali byłego Senatu. Wszedł potém pomiędzy nich Jener. iazdy Baron Frimont, naczelny Wódz C. K. woyska we Włoszech, i oświadczył im w mianey do nich przemowie, że N. Cesarz postanowił nayłaskawiey wyznaczyć im wszystkim całą pensyę ich stopnia i przyiąć ich do rzeczywistey służby. Byli obecnymi Jenerałowie *Bonfanti*, *Peyri*, *Severoli*, *Balabio*, *Galimberti* &c. z wielką liczbą sztabowych i wyższych Officerów, którzy potém przysięgę wierności J. C. K. Mości złożyli. — Dnia 2. b. m. zrana, wyiechał ztąd Jenerał Frimont do woyska. (*Z Gazety* Wiedeńskiey.)

Z Medyolanu d. 9. Kwietnia. — Tu, iak i we wszystkich częściach Włoch panuie spokoyność, która (dzięki niech będą dzielney przezorności Cesarskiego Rządu) tak łatwo zawichrzoną bydź nie może. Głos Ludu iest zupełnie za temi oycowskiemi Rządami, które utwierdzały przez wieki szczęście i spokoyność Ludów Włoskich. Tu, iak i we wszystkich Kraiach, gdzie były rewolucye, znayduią się wprawdzie ludzie przywiązani dla tego do upłynionych nieszczęsnych czasów, że takowe sprzyiały ich osobistemu dobremu bytowi; nigdzie iednakże liczba takich ludzi w stosunku do całey ludności nie iest mnieyszą, iak we Włoszech. — Głos publiczny obstaie całkiem za spokoynością. Król Murat iest znienawidzony, ponieważ był od czasu piérwszych woien Włoskich iedném z naylepszych narzędzi w rozszerzaniu powszechney nędzy. W biegu wyprawy woienney roku 1814go było systema rabunku w woysku iego bardzo obrotnie urządzone; teraz zaś woła na głowy zawrót cierpiące: *Stańcie się* Włochami *i weźcie mię za Króla.* Xiążętom daie nayzwięźleysze przyrzeczenia: *iż zostaie z nimi wszystkimi i chce zostawać w nayściśleyszém porozumieniu*; tymczasem zaś proponuie Bonapartemu, aby się *z nim podzielił* Włochami; od Austryi żąda *uznania praw swoich*, Angliię zaś wystawia za pierwszego Sprzymierzeńca swoiego. Przy podobném, na samém tylko omamieniu utwierdzoném systemacie, spodziewa się przynaymniey sprawić nieład, sparaliżować wszystkie partye, i użyć nareszcie na korzyść swoią spodziewanego nieporządku. Więcey iak dostateczne woysko, złożone z wyborowego żołnierza Austryackiego, położy niezawodnie koniec wszystkim tym fakcyom. — Odebrawszy to woysko rozkaz połączenia się, ma sobie wskazane stanowisko, które wszelkie natarcie nieprzyiaciela na poiedyńcze korpusy niepodobném czyni. Oprócz chwalebney potyczki, zwiedzioney przez polnego Marszałka-Porucznika Bianchi podczas przeprawy przez rzekę Panaro w zamiarze poznania nieco lepiey zbroynych sił nieprzyiacielskich, nie zaszła więcéy żadna potyczka, ponieważ wszystkie stoiące z przodu korpusy cofnęły się w skutku odebranego rozkazu do głównego woyska. — Nadto postępuie woysko Neapolitańskie z bardzo wielką ostrożnością; rozszerza ono wszędzie odezwy pisane stylem naymocnieyszego ducha rewolucyynego. Jenerałowie Neapolitańscy zwiastuią ze swoiéy strony błogosławieństwo i zbawienie. Oceniono godnie tych Jenerałów i odezwy onychże wszędzie, gdzie się im tylko posunąć pozwolono. Za Królem Neapolitańskim nie podniósł się głos ani w iednéy Gminie, a codziennie nadchodzą do głównych siedzib Rządów życzenia i prośby o prędkie i pewne oswobodzenie z tych Prowincyi, które zaięte lub zagrożone są od nieprzyiaciela. — Dnia 8go b. m. Lord Bentink, naczelny Dowodca woyska Angielskiego, stoiącego w Kraiu Genueńskim i w Sycylii, przeieżdżał przez Medyolan do główney kwatéry Jener. iazdy Barona Frimont, dla porozumienia się z nim względem dalszych działań woiennych. Angliia zawarła (iak wiadomo) w Styczniu r. 1814go w swoiém i Króla Ferdynanda (Sycyliyskiego) imieniu rozeym z Muratem pod warunkiem wypowiedzenia go na trzy miesiące wprzódy. Przez natarcie Murata na Sprzymierzeńców Anglii rozeym ów ważność swoią utracił, a stan woyny takoż i z Angliią nastąpił. — Woysko Neapolitańskie składa się blisko z 35000 liniiowego żołnierza, pomiędzy którem iest kilka źle uzbroionych korpusów. Wszystkie twierdze w Wyższych Włoszech są osadzone, i wyglądamy spokoynie zaczepnych działań Austryackiego woyska. Według ostatnich wiadomości z Neapolu, taiono tam według możności przed Publicznością podobieństwo zerwania związków z Austryą i Angliią. Duch Ludu tamteyszego tém więcéy sprzeciwia się woynie, ile że ten traci wszelkie widoki odzyskania kosztów woiennych z przyczyny nieuchronnego zamknięcie morza. — W Sycylii i na Siedmiu Wyspach czynią żywe przygotowania do wyprawy przeciw Neapolowi. (*Z Dostrzegacza Austryackiego*).

Xięstwo Modeńskie.

Z przyczyny zbliżania się woyska Nea-

politańskiego do Kraiów Modeńskich, opuścił Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Franciszek, Xiążę Modeński d. 3. Kwietnia swoią stolicę i udał się do twierdzy Mantuy, dokąd także Małżonka iego wprzódy iuż wyiechała. Odiazd Jego Cesarzowicowskiéy Mości był dla miasta Modeny chwilą naywiększego żalu, ale też także i porą, w którey J. X. Mość naywyraźnieysze dowody miłości od Poddanych swoich otrzymał. Kilka tysięcy mieszkańców wyprowadzało o milę za miasto Xiążęcia, który iechał zwolna, i widziało z wielką załością oddalaiącego się Pana swoiego, wzywaiąc nadziei prędkiego powrotu onegoż, który iego Cesarzowicowska Mość iak naywyraźniey przyrzekł. Część Szlachty i naymaiętnieyszych mieszkańców odprowadziła Xięcia aż pod Mantuę. Woysko Xiążęce, składaiące się z bataliionu piechoty i szwadronu dragonów, wyruszyło z woyskiem Austryackiem z naywiększą chęcią stawienia się wraz z oném powszechnemu nieprzyiacielowi. Dnia 4go Kwietnia stanęła przednia straż Neapolitańska przed Modeną, gdzie naygłębsza panowała cichość. Dowodca Neapolitański posłał Officera do miasta dla czynienia mu zarzutów, że do niego żadnéy Deputacyi nie wysłano. (*Z Dostrzegacza Austryackiego.*)

W. Xięstwo Toskańskie.

Według doniesień z Florencyi pod d. 5. Kwietnia, okazała się tamże naywiększa niechęć przeciw przedsięwzięciu Króla Joachima. Pisał ón list do W. Xięcia, i wyraził w nim zadziwienie swoie, iż Jego Cesarzowicowska Mość Florencyę opuścić zamyśla. „Posuwam się (takie są dalsze listu „tego wyrazy) w zupełnie spokoynym zamia„rze; żyię z Toskaniią i z Państwem „Kościelném w naylepszem porozumieniu, „i pragnę, aby Xiążęta Włoch pozostali w „stolicach swoich, gdyż oddalenie się ich „mogłoby dadź powód do poruszeń Ludu." Zaręczył przytem Król Joachim, iż nie myśli przekraczać granic W. Xięstwa Toskańskiego. — W. Xiążę postanowiwszy Kray swoy opuścić tylko w nayostateczniey szym przypadku, nie chcąc oraz nigdy zaufać słowom Króla Joachima, którego całe systema zasadza się na samém tylko mamieniu, wysłał Familiię swoią do C. K. Austryackich Prowincyi, a sam pozostał w Toskanii. Dnia 4. Kwietnia dowiedziano się, że Adjutant Króla Joachima nazwiskiem Livron wkroczył z małą liczbą żołnierzy w Kray Toskański, a to w téy saméy chwili, w któréy nadeszło było zapewnienie Króla, że tego nigdy nie uczyni. — Woysko W. Xięcia połączyło się z Ces. Austr. korpusem, stoiącym w Toskanii pod rozkazami polnego Marszałka Porucznika Hrabiego Nugent. W górach porwał się cały lud wieyski do broni. (*Z Dostrzegacza Austryackiego.*)

Gazeta Wiédeńska zawiera następuiące urzędowe doniesienie od Ces. Austr. woyska we Włoszech:

„Goniec, wyprawiony d. 9. Kwietnia od naczelnego Wodza woyska Włoskiego, Jener. iazdy Barona Frimont, który nadbiegł do Wiédnia d. 14go wieczorem, przywiozł wiadomość, że Król Joachim założył główną kwatérę swoią w Modenie, i po kilku ciągnieniach to w tę, to w ową stronę, przedsięwziętych zapewne w celu omamienia nas, obrócił główną siłę swoią przeciw Ferrarze i obsaczył to mieysce.— Dnia 8go kazał Król w obliczu swoiém natrzeć kilka razy mocno na szaniec nasz przedmostowy pod *Occhio bello*, lecz korpus iego został ze znaczną stratą odpartym. Wieczorem był tenże korpus do zupełnego odwrotu zmuszonym. — Strata nasza w piękney potyczce, która dnia 4go nad Panaro zwiedzioną została, tudzież strata, poniesiona dnia 8go przy wyż wspomnionym szturmie do szańcu przedmostowego, iest wcale nieznaczącą. Jener. Stefanini otrzymał przy téy okoliczności lekką kontuzyę, która nie przeszkadza mu iednak w dowodzeniu brygadą iego. — Angielski Jenerał Lord Bentink przyiechał był d. 8go do Mantuy i miał tam rozmowę z naczelnym Dowodcą, Jenerałem iazdy. — Główna kwatéra Austryacka przeniesioną została d. 10. Kwietnia do Castellucci o pod Mantuą."

F r a n c y a.

Monitor Paryzki pod d. 1., 2. i 3. Kwietnia zawiera wiadomości o Napoleonie, nowe wyroki i nominacye iego, adressy, tudzież urzędowe i nieurzędowe doniesienia. Kładziemy tu główną treść z tych 3 Nrów Monitora:

Dnia 31. Marca wyiechał był Napoleon w południe do St. Denis, i zwiedził tamże dóm poświęcony edukacyi córek Członków Legii honorowey. „Chociaż N.

Pan (pisze Monitor) ani zapowiedzianym ani spodziewanym nie był, przecież zastał ten wyborny instytut w wstanie naylepszym, i okazał z tego powodu Przełożoney, Pani Dubouzet, naywyższe ukontentowanie swoie." Przydaie ieszcze do tego Monitor, że odwiedziny te napełniły dóm ten radością, i że edukuiące się w nim Panienki zostały wiernemi uczuciu wdzięczności swoiey dla Napoleona. Ośm naylepiey zaleconych Panieniek otrzymało od niego pensye.

Dnia 1go Kwietnia ieździł Bonaparte spacerem w lasku Bulońskim.

Dnia 2go przyymował w sali tronowey wszystkich Członków Jnstytutu Francyi, których przedstawił mu Prezes onegoż Pan Etienne z pochlebną przemową. Przypuszczonemi były także na audyancyę Deputacye Miast i Magistratów.

Wyroki Napoleona znoszą po naywiększey części dawnieysze urządzenia i nominacye Królewskie; ieden z nich przywraca do dawnego stanu Edukacyę publiczną i Uniwersytety. W mieysce Hrabiego Fontanes, mianowany Hrabia Lacepede W. Mistrzem Uniwersytetu; dawni Radcy Uniwersytetu przywróceni na urzędy swoie, a nowi, których Król mianował, nie są potwierdzonymi.

Hrabia Chaptal został naczelnym Dyrektorem handlu i rękodzieł, a Hrabia Bigot de Premeneau naczelnym Dyrektorem spraw kościelnych.

Jeden Wyrok z dnia 30go Marca oznacza czas, kiedy stempel Cesarski przywróconym bydź ma, i kiedy, używane ieszcze wszędzie stemple Królewskie, ustać powinny.

Pod d. 1. Kwietnia pisze Monitor: „Jenerał Dejean, W. Skarbnik Legii honorowey, pracował dzisiay z Cesarzem. N. Pan rozkazał, aby Członkom Legii honorowey wypłacić według oznaczoney ilości wszystko, co się im od roku 1813go i od dawnieyszego czasu należy, tudzież, aby im wypłacić zaległość za pierwszą połowę roku 1814go."

Wyrok pod d. 31. Marca oznacza liczbę Adjutantów, których Marszałkowie i Jenerałowie dowodzący mieć mogą.

Drugi Wyrok ustanawia Kommissyę złożoną z Jenerałów i Officerów, która dochodzić będzie naturę wszystkich stopni, rozdanych w woysku przez Króla, i która według pewnych reguł potwierdzi na tych stopniach Woyskowych, maiących prawdziwe zasługi.

Wszyscy kupcy, fabryki i robotnicy broni, muszą w skutku Wyroku z dnia 28go Marca oddadź pod karą konfiskaty zapasy broni swoiey.

Adressy, które Napoleon do d. 3go Kwietnia znowu odebrał, przysłane są od Trybunałów w Dijon i Douai, od Akademii w Grenoble, od Jnwalidów w Paryżu, od korpusu żołnierzy morskich w Szerburgu i Havre, tudzież od kilku pułków i kilkunastu Gmin różnych Departamentów.

Urzędowe doniesienia w Monitorze zawieraią prawie same tylko adressy żołnierzy i korpusów Officerów z *Alencon*, *Arras*, *Cherbourg*, *Lorient*, *Clermont*, *Ferrand*, *Schelestadt*, *Dunkierki*, *Mouy*, *La Rochelle*, *Metz*, *Grenoble*, *Colmar*, *Limoges*, *Huningi*, *Brestu Rochefort*, *Nantes*, *Moulins*, *Mezieres &c.*

Adres z Mezieres podany iest (iak Monitor twierdzi) od żołnierzy, będących rodem z Belgiium i Leodyum, którzy zaręczaią uroczyście, iż dla Napoleona żyć i za niego umierać pragną, a prócz tego zapewniaią, iż cały Lud Belgicki przeięty iest całkiem temiż samemi uczuciami.

Telegraficzna wiadomość donosi z Lugdunu pod d. 1. Kwietnia ze strony Prefekta:

W południe.

„Wszyscy tu zupełnie spokoyni. Onegday przyszło z przodu Montelimartu do potyczki między gwardyami narodowemi Departamentu Drome, złożonemi blisko z 600 głów, tudzież ze znakomitym hufcem południowych buntowników, którzy w iedney chwili rozproszonymi zostali. Woysko liniiowe wysłane z buntownikami, przeszło do Orłów naszych. Buntownicy uciekaią. Mieszkańcy Departamentu Drome uzbraiaią się wszędzie dla ścigania onychże. Xiążę d'Angouléme był d. 29. Marca w Montelimart. Ocalił ón potém swoią osobę."

Druga telegraficzna wiadomość ze strony Dowodcy dywizyynego, datowana dnia 1. Kwietnia o godz. 2giey po południu, zawiera co następuie:

„Wszyscy żołnierze liniiowi z osady Marsylskiey, którzy ruszyli byli z ochotnikami przeciw Gap, połączyli się z gwardyami narodowemi, które naprzeciw nich były wyszły. Żołnierze i gwardyści narodowi uściskali się wśród okrzyków: „Niech żyie Cesarz!"" Miasta La Mure i Gorps obdarzyły dwa pułki (58my i 83ci) troykolorowemi chorągwiami. Marsylianie uciekaią

na wszystkie strony. Nie było i nie będzie żadnego wystrzału."

Z Lille donosi Monitor pod d. 20. i 30. Marca, że tamże śpiewano w dzień Wielkiey Nocy uroczyste Te Deum wśród radośnych okrzyków żołnierzy, i że u znayduiącego się tam Xięcia Moskwy (Marszałka Ney) był wielki obiad, podczas którego Jenerałowie zdrowia spełniali. Z Niderlandami zerwanym był wszelki związek.

Tymże samym duchem tchnie i reszta doniesień w Monitorze z dnia 1go, 2go i 3go Kwietnia. Wiadomość o powrocie Bonapartego do Paryża była wszędzie dla stronników iego hasłem do okrzyków: „Niech żyie Cesarz!" Wierni stronnicy Króla są prześladowani i znieważani. Xiążę de la Tremouille aresztowany w Chateaureaux; Charette, który w Lege (nad Niższą Ligierą) werbować chciał dla Króla, omal że nie był ukamienowany; innych stronników Królewskich w Vitre, aresztowało pospólstwo. W Moulins przymusiło pospólstwo wiernego Królowi Prefekta do czytania odezw Bonapartego, przyczém musiał włożyć na głowę kapelusz z wielką troykolorową kokardą. Podobny gwałt popełniono także na Prefekcie w Besançon. *)

Według (umieszczonego w Monitorze Paryzkim) dokładnego słownego wywodu, sporządzonego dnia 28go Marca z rozkazu Napoleona przez Ministrów Przychodów i Skarbu Cesarskiego, Xięcia Gaeta i Hrabiego Mollien, wynosi wartość zabranych dnia 13. Marca i uwiezionych z rozkazu Króla Ludwika XVIII. z koronnego Skarbu pereł i dyamentów 13,834,046 franków 70 centymów, a pozostało się ich ieszcze w Skarbie za 603,598 franków 51 centymów.

---

*) *Gazeta* Wiédeńska, *umieściwszy powyższe wiadomości, przydała co następuie*: „*Powtarzamy, że to są wypisy* z Monitora Paryzkiego, *który nie może bydź branym za źródło prawdy; ma ón owszem wielką przyczynę kazić prawdę, taić niepomyślne wiadomości, i krzepić umysły omamieniem. Wielorakie wiadomości, które* z Szwaycaryi *i* Włoch *odbieramy, potwierdzaią, że siła zbroyna Królewska powiększa się coraz bardziey w południowey* Francyi, *i że woysko Królewskie pod* Montelimart *znakomite odniosło korzyści.*".

Kanclerz Królewski Dambray, tudzież Królewski Minister Stanu Ferrand nie poiechali za Królem, lecz udali się do dóbr swoich.

Monitor Paryzki pod d. 4. Kwietnia zawiera same tylko adressy i mowy różnych Deputacyi, a nie umieścił żadney wiadomości, którаby znaczącą była. Prócz tego nie doniósł ani słówka z południowych okolic Francyi.

Tymczasem zawiera Gazeta Sztrasburska następuiące doniesienia, które z Paryża przez telegraf nadeszły:

I. Z Paryża dnia 5. Kwietnia. — Bordeaux wywiesiło troykolorową chorągiew. Jenerał Clauzel wszedł tam d. 2. b. m. bez wystrzału. Xiężna d'Angoulême wsiadła w Pouillac na statek.

II. Z Paryża d. 5. Kwietnia. — Od czasu, iak Jen. Clauzel wszedł do Bordeaux, odebrano wiadomość z 10tey i 11tey dywizyi woyskowéy. Chorągiew narodowa powiewa teraz w Perpignan i na całéy granicy Hiszpańskiéy (Wiadomość ta nadeszła do Sztrasburga ze zmierzchem.)

Znany z czasów rewolucyynych Jean de Bry mianowany Prefektem w Sztrasburgu, a Jenerał Rapp Dowodcą w téyże twierdzy.

(*Doniesienia Monitora* Paryzkiego *z dnia 5go i 6go Kwietnia, dla braku mieysca i czasu do przyszłego Nru odkładamy.*)

Szwaycarya.

Z powodu obecnych wypadków we Francyi, wydał Seym następuiącą odezwę do Narodu Szwaycarskiego:

My Deputowani z Kantonów na Seym zgromadzeni, pozdrawiamy wszystkich Związkowych.

Niespodziewane wypadki skłoniły nas do powołania was, abyście niepodległość utrzymali, i granic Oyczyzny naszéy bronili. Spodziewaliśmy się, iż w tak bardzo ważney chwili dla Szwaycaryi wykaże się szlachetnie i dzielnie charakter narodowy, i nie zawiedliśmy się w téy mierze, boście odpowiedzieli z uczuciem prawdziwie Helweckiém na uczynione do was wezwanie o nowe ofiary i usiłowania. Wytłumaczymy się wam teraz dokładniey względem potrzeby i celu nakazanego przez nas i Rządy wasze uzbraiania. Francya, która pod dobroczynném berłem Króla swoiego używała szczęśliwych skutków poiednania się z Europą, ma się stać znowu

teatrem gwałtownych wstrząśnień i woyny domowey. Porywaią się tam na tego Króla, którego Szwaycarya ze wszystkiemi innemi Kraiami Europeyskiemi uznała, i miała odnowić odwieczne związki między Koroną Francuzką, a Ligą Helwecką. Ale nie to tylko skłania nas do ninieyszego postanowienia naszego. Smutne doświadczenie nauczyło, ile los Francyi wpływa na los całéy Europy. Od iéy wewnętrzney spokoyności lub zaburzenia zależy bezpieczeństwo Kraiów sąsiedzkich, i przeciwnie. Żaden Lud nie może patrzeć oboiętnie na wybuchaiącą nową rewolucyę we Francyi, a zwłaszcza my, którym z położenia Szwaycaryi wszyskiego należy się spodziewać albo lękać z iéy sąsiedztwa. A przeto wynika gwałtowna potrzeba przyłożenia się gorliwie i dzielnie do utrzymania spokoyności publiczney wewnątrz, zabezpieczenia naszego Kraiu, niepodległości i honoru Ligi naszéy. Im bardziey wzrasta we Francyi powstanie, tém przygotowania nasze powinny iśdź czynniey, bo niebezpieczeństwo nasze tém bardziey się wzmaga. Wypadek wzruszaiący teraz Francyą iest zamachem na polityczne systema Europy, którego twórcy i zaręczyciele są ieszcze zebrani na Kongressie w Wiédniu. Wyrzekli oni, że ieśli Francya nie potrafi sama przywrócić u siebie porządku i spokoyności, cała Europa połączy swe siły w tym celu, i dla odzyskania powszechnego pokoiu. Zważcie to wszystko Szwaycarowie, a uznacie, że i Szwaycarya powinna się teraz uzbroić. Jeśli okażemy się Europie Ludem ożywionym prawdziwym duchem narodowym, biorącym się dzielnie do bronienia wolności, religii, praw i siedlisk naszych, może Liga nasza powziąć dobre nadzieie. W tém przekonaniu, i stosownie do woli Kantonów naszych, nakazaliśmy iednomyślnie uzbroić taką ilość ludzi, iaką każdy Kanton winien dostawić. Pośpieszaycie więc z tém, czego po was Oyczyzna wymaga. Systema przyięte przez Seym i rozkazy wydane Dowodcom woyskowym, maią za cel obronę Szwaycaryi. Systema to obeymuie dawne granice Ligi, a przeto i Kraie, których oddanie nam sprzymierzone Mocarstwa zastrzegły w traktacie Paryzkim. Wiecie iuż tedy o co idzie. Seym polega na pomocy waszey. Oby niebo pobłogosławiło usiłowaniom naszym, i lubą Oyczyznę naszą zachowało! — Działo się w Zurich d. 24. Marca 1815.

(Podpis) Imieniem Seymu Prezez iego: de Wyss.

Czytano na Seymie urzędowe doniesienie o wyieździe Józefa Bonapartego, który w nocy z 19. na 20. Marca z Prangins wyiechał, i przez Versoix udał się do Lugdunu wprzód, nim można było uskutecznić środki nakazane względem niego od Seymu i Kommissyi iego dyplomatyczney. Doniesienie to urzędowe ma bydź rozesłane Ministrom, którzy podali żądania względem osoby Józefa Bonapartego. (*Wiadomo, że* Józef Bonaparte *stanął iuż w* Paryżu.)

P r u s y.

N. Król Pruski wydał następuiącą odezwę do Poddanych swoich:

„Gdy w czasie niebezpieczeństwa wzywałem Lud Móy do broni dla walczenia za wolność i samoistność Oyczyzny, garnęła się cała młodzież pod chorągwie dla znoszenia z ochoczą rezygnacyą niezwyczaynych trudów, i poświęcenia się nawet na śmierć; siła Narodu wstąpiła nieustraszona w szeregi walecznych żołnierzy Moich, a Wodzowie Moi prowadzili wraz ze Mną do bitwy woysko bohatyrów, którzy okazali się tak godnymi imienia swych Oyców, iako dziedzice ich sławy. Tak, postępuiąc wśród zwycięztw, zdobyliśmy ze Sprzymierzeńcami naszymi stolicę nieprzyiaciela; chorągwie nasze powiewały w Paryżu; Napoleon zrzekł się panowania; Oyczyznie Niemieckiey wolność, Tronóm bezpieczeństwo, a Swiatu nadzieia trwałego pokoiu, powróconemi zostały.“

„Ta nadzieia zniknęła, musimy nowy bóy toczyć. Człowiek, który przez dziesięć lat rozszerzał pomiędzy Ludami niewypowiedzianą nędzę, powrócił za pomocą zdradzieckiego spisku do Francyi. Zadumiony Lud nie mógł się oprzeć zbroynym stronnikóm iego; swoie zreczenie się tronu, luboć takowe przy posiadaniu znakomitey siły woyskowey mienił sam ofiarą, poniesioną dla szczęścia i spokoyności Francyi, poczytuie za nic tak, iak i wszelką inną umowę; stoi ón na czele wiarołomnych żołnierzy, chcących uwiecznić woynę. Europa znowu iest zagrożoną; nie może ona cierpieć na tronie Francyi człowieka, który panowanie nad światem iako zamiar swoich wciąż ponawianych woien głośno zapowiadał, który świat moralny przez ustawiczne łamanie słowa niszczył, i który z tego powodu za ducha pokoiem tchnącego żadney rękoymi dadź nie może.“

„Idźmy więc znowu do boiu! Francya sama potrzebuie pomocy naszey, a cała Europa sprzymierzoną iest z nami. Połączeni z dawnymi Waszymi towarzyszami zwycięztwa, wzmocnieni nowymi braćmi oręża, idziecie waleczni Prusacy ze Mną, z Xiążętami Domu Moiego, z Wodzami, którzy Was do zwycięztwa prowadzili, na konieczną i sprawiedliwą woynę. Sprawiedliwość sprawy, za którą walczymy, zapewnia nam zwycięztwo."

„Nakazałem powszechne uzbroienie przez wykonanie Moiego urządzenia z dnia 3go Września 1814go, które we wszystkich Kraiach Moich dopełnioném bydź ma. Woysko ma bydź uzupełnione, oddziały dobrowolnych strzelców tworzonemi, a milicye kraiowe zwołanemi bydź maią. Młodzież polerownych stanów, która rok 20ty skończyła, ma wybór zaciągnienia się do milicyi kraiowey pierwszego ruszenia, lub do korpusów strzelców stoiącego woyska; każdy młodzieniec, który skończył rok 17ty, może przy należytey silę ciała zaciągnąć się do woyska według własnego wyboru swoiego. Wydaię tym końcem osobne urządzenie. O tworzeniu poiedyńczych korpusów i milicyi kraiowey, wyydzie w każdey Prowincyi osobne ogłoszenie ze strony Władz, które w tym względzie odebrały rozkazy."

Tak więc, uzbroieni z całą Europą, wstępuiemy raz ieszcze w szranki przeciw Napoleonowi Bonapartemu i stronnikóm iego. Idźmy więc z Bogiem za spokoyność Swiata, za porządek i moralność, za Króla i Oyczyznę!

W Wiedniu dnia 7. Kwietnia 1815.

(Podpis.) Fryderyk Wilhelm.

Oprócz tey odezwy wydał ieszcze N. Król Pruski pod tymże samym dniem drugą, która oznacza służbę ochotników, dystynkcye, iakich iuż używaią ci, którzy pomiędzy nimi służyli, tudzież powszechny obowiązek służenia w woysku dla tych wszystkich, którzy na urzędach w Kraiach Pruskich umieszczonymi bydź pragną.

Gazety Berlińskie pod d. 11. Kwietnia, zawieraią następuiące Patenta Królewskie:

I. Patent względem zaięcia W. Xięstwa Niższego = Renu.

Fryderyk Wilhelm, z Bożéy łaski Król Pruski &c. Podaiemy ninieyszém do wiadomości każdego: Na mocy umowy zawartéy przez Nas z Mocarstwami zebranemi na Kongres Wiedeński, dla wynagrodzenia i połączenia z Monarchiią Naszą zostały Nam przekazane: byłe W. Xięstwo Bergskie, i część Prowincyi na lewym brzegu Renu leżących, których Francya zrzekła się traktatem pokoiu zawartym w Paryżu d. 30. Maia 1814. w artykule III.

W skutku tego przez Patent ninieyszy bierzemy w posiadłość, i przyłączamy do Monarchii Naszéy z wszelkiemi prawami zwierzchnictwa następuiące Kraie i Powiaty:

1.) Cały byly Departament Renu i Mozeli, składaiący się z Powiatów Bonn, Rheinbach, Ahrweiler, Koblentz, Monaster &c. &c.

2) Z byłego Departamentu Saary następuiące Powiaty: Reiferscheid, Blankenheim, Lissendorf, Schönberg, Trewir, Hermeskeil &c., tudzież te części Powiatów Grumbach, Baumholder i Birkenfeld, które leżą na północy linii ciągnącéy się od Medart przez Merzweiler, Langweiler &c. do granicy Powiatu Hermeskeil. Wzwyż wymienione mieysca z ich przynależytościami należą do wspomnionéy linii, i stanowią granicę Kraiów Naszych.

3.) Z byłego Departamentu Lasów tę część, która leży na lewym brzegu Oury aż do uyścia iey do Sury, ztamtąd na lewym brzegu Sury aż do wpływu iey w Mozellę, a ztamtąd aż do uyścia Sary na lewym brzegu Mozelli, a zatém Powiaty: Dudeldorf, Bietburg, Neuerburg i Arzfeld całkiem, a z Powiatów Grewenmachern, Esternach, Vianden i Clervaux te części, które wspomnione rzeki odcinaią.

4.) Z byłego Departamentu Ourthe Powiaty: St. Vieth, Malmedy, Kronenburg &c., i małą część Powiatu Aubel, którą wielki gościniec między Hergenrael i Akwisgranem przecina, łącznie z tym gościńcem między wspomnionemi miastami.

5.) Z byłego Departamentu Niższéy Mozy częśc Powiatu Rolduc, leżącą na prawym brzegu strumienia Worm.

6) Z byłego Departamentu Roer Powiaty: Akwisgran, Burscheid, Eschweiler, Koloniią, Kerpen, Juliiak, część Powiatu Sittard, leżącą na zachód linii ciągnącéy się przez Hillensberg, Wehr &c., tudzież Powiaty: Heinsberg, Erkelens i Bergheim.

7.) Z byłego W. Xięstwa Bergskiego Powiaty: Mühlheim, Bensberg, Lindlar &c. &c.

Połączamy te Kraie pod nazwiskiem W. Xięstwa Niższego-Renu, i przydaiemy tytuł W. Xięcia Niższego-Renu do Naszych Królewskich tytułów.

Na granicach tych Kraiów, dla oznaczenia Naszego zwierzchnictwa, nakazuiemy postawić Orły Pruskie, na mieysce dawnych herbów wywiesić herb Nasz Królewski, i pieczęci publiczne oznaczyć Orłem Pruskim.

Rozkazuiemy wszystkim mieszkańcom Kraiów przez Nas w posiadłość zaiętych każdego stanu i stopnia, aby Nas natychmiast za swego prawego Króla i Władcę uznali, Nam i Następcom Naszym przysięgę wierności wykonali, i prawom, urządzeniom i rozkazom Naszym posłusznymi byli. — Z Naszéy strony, zapewniamy ich o naydzielnieyszéy obronie ich osób, własności i wiary, tak przeciw zewnętrznemu nieprzyiacielskiemu napadowi, iako też wewnątrz z Kraiu przez prędką sprawiedliwość i porządne utrzymanie Policyi. Będziemy nimi rządzić iak innymi Naszymi Poddanemi. Ustanowiona będzie reprezentacya. Wszelka nasza staranność obrócona będzie dla dobra Kraiu i uszczęśliwienia mieszkańców iego. Urzędnicy pozostaią na swoich urzędach, a sprawowanie tychże urzędów odbywać się będzie zwykłym sposobem, dopóki inaczey nie postanowimy.

Gdy okoliczności Nam nie dozwalaią osobiście odebrać hołdu, umocowaliśmy na ten koniec Naszego Jenerała Porucznika Hrabiego Gneisenau, i Naszego Radcę Stanu Sack, aby imieniem Naszém potrzebne w tey mierze uczynili urządzenia.

W dowód czego niniéyszy Patent własnoręcznie podpisaliśmy, i przycisnieniem pieczęci Naszéy Królewskiey stwierdzić rozkazaliśmy. — Dań w Wiedniu dnia 5. Kwietnia 1815.

(L. S.) (Podpis) Fryderyk Wilhelm.

Xiążę Hardenberg.

II. Patent względem zaięcia w posiadłość Xięstw Kliwii, Bergu, Geldryi, Moers, tudzież Hrabstw Essen i Werden.

Fryderyk Wilhelm, z Bożéy łaski Król Pruski &c. Podaiemy niniéyszém do wiadomości każdego: Na mocy umowy zawartéy przez Nas z Mocarstwami zebranemi na Kongres Wiedeński, dla wynagrodzenia i połączenia z Monarchiią Naszą zostały Nam przekazane: byłe W. Xięstwo Bergskie i część Prowincyi na lewym brzegu Renu leżących, których Francya zrzekła się traktatem pokoiu zawartym w Paryżu dnia 30. Maia 1814. w artykule III.

W skutku tego przez Patent niniéyszy bierzemy w posiadłość i przyłączamy do Monarchii Naszey z wszelkiemi prawami zwierzchnictwa następuiące Kraie i Powiaty.

1.) Z byłego Departamentu Niższey Mozy, Powiat Kruchten i Niższy-Kruchten, tudzież małą część Powiatu Rörmonde, leżącą na wschód linii, ciągnącéy się z wychodzącego kąta przy Melich ku północno-zachodniemu rogowi Powiatu Kruchten.

2.) Z byłego Departamentu Rör, Powiaty: Odenkirchen, Elsen, Dormagen &c., Kliwiią całą, tudzież Powiaty Kranenburg, Geldryią i Wankum, z wyłączeniem mieysc oddalonych o 1000 prętów Reńskich od koryta Mozy.

3.) Na prawym brzegu Renu, Powiaty: Emmerich, Rees, Ringenberg, Duisburg z przyłączonemi do nich gminami woytostw Broich i Styrum, tudzież Powiaty Werden, Essen, Düsseldorf &c., &c.

Połączamy te Kraie z Państwem Naszém pod dawném ich nazwiskiem Xięstw Kliwii, Bergu i Geldryi, Xięstwa Moers i Hrabstw Essen i Werden, i przydaiemy wszystkie te tytuły do Naszego Królewskiego tytułu.

(*Tu Patent ten zgadza się z powyższym co do słowa aż do końca. Data takaż i podpisy są też same.*)

Oprócz tego zawieraią Gazety Berlińskie następuiącą odezwę N. Króla Pruskiego:

Do mieszkańców Kraiów Nadreńskich połączonych z Monarchiią Pruską.

„Gdym się przychylił do iednomyślney uchwały Mocarstw na Kongres zebranych, przez którą wielka część Prowincyi Niemieckich na lewym brzegu Renu do Kraiów Moich przyłączoną została, nie zaniedbałem zastanowić się nad niebezpieczném położeniem tych nadgranicznych Kraiów Państwa Niemieckiego, i nad ciężkim obowiązkiem ich obrony. Lecz wyższe względy na wspólną Oyczyznę Niemiecką rozstrzygnęły postano-

wienie Moie. Dawne Kraie Niemieckie muszą bydź połączone z Niemcami; nie mogą one należeć do innego Państwa, któremu ięzykiem, obyczaiami, prawami i zwyczaiami są obce. Są one przedmurzem wolności i niepodległości Niemiec, a Prusy, których samowładność po ich utracie nader ciężko była zagrożona, odzyskały obowiązek i chlubne prawo bronienia ich i czuwania nad niemi. Zastanowiłem się nad tém, iudzież, że z Ludami Moiemi pobratam wierny i waleczny Niemiecki lud, który ochoczo wszelkie niebezpieczeństwa z niemi dzielić będzie, dla utrzymania wolności swoiey w stanowczych rosprawach. Tak więc ufaiąc Bogu, wierności i męztwu Ludu Moiego, ziąwszy w posiadłość te Kraie Nadreńskie, połączyłem ie z Koroną Pruską."

„Tym sposobem, mieszkańcy Kraiów Nadreńskich, stawam z zaufaniem pomiędzy Wami, i przywracam Was Oyczyznie Niemieckiey i dawnemu Niemieckiemu Xiążęcemu Domowi, nazywaiąc Was Prusakami. Przyymiycie Mię z rzetelném wiernćm i stałém przywiązaniem."

„Będziecie mieli słuszne i łagodne prawa."

„Będę szanował Religiię Waszą, iako rzecz nayświętszą dla każdego człowieka. Będę się starał polepszyć stan sług religiynych, aby godność rzędu swego utrzymywać mogli."

„Przywrócę instytuta publicznego oświecenia dla dzieci Waszych, które pod uciskiem przeszłego Rządu bardzo zaniedbane były. Utworzę stolicę Biskupią, Uniwersytet i Seminarya dla Duchownych i Nauczycielów."

„Wiem, ile ofiar i natężeń ciągła woyna Was kosztowała. Stosunki czasowe nie dozwalaią ich bardziey zmnieyszyć, iak się dotąd stało. Lecz nie powinniście zapominać, iż większa część tych ciężarów pochodziła z poprzedniczego związku z Francyą, że oderwanie od Francyi nie mogło nastąpić bez nieodbitych uciążliwości i klęsk woiennych, i że to było konieczną potrzebą, ieśli Was i dzieci Wasze co do ięzyka, obyczaiów i ducha Niemieckiego zachować chcieliście."

„Przez porządną Administracyę Kraiu ożywię przemysł miast i wsi Waszych. Odmienione stosunki pozbawiaią część rękodzieł Waszych dotychczasowego odbytu; lecz po przywróceniu zupełnego pokoiu będę się starał otworzyć im nowe źródła."

„Nie będę Was uciskał publicznemi podatkami. Pobory za znoszeniem się z Wami maią bydź stanowione według powszechnego, i dla innych Moich Kraiów ułożyć się maiącego planu."

„Stan woyskowy tak, iak w całéy Moiey Monarchii, urządzony będzie iedynie dla obrony Oyczyzny, a przez utworzenie stosownéy milicyi oszczędzę Kraiowi w czasie pokoiu koszta utrzymania wielkiego woyska."

„Podczas woyny każdy musi się wziąć do broni, kto tylko iest zdolny. Nie mam potrzeby zwoływania Was. Każdy z Was zna swóy obowiązek dla Oyczyzny i dla chwały."

„Woyna zagraża granicóm Waszym. Dla oddalenia iey będę wymagał koniecznie od Was chwilowych natężeń. Wybiorę z pomiędzy Was część do woyska stałego, zwołam milicyę, i każe urządzić Pospolite-Ruszenie, ieśliby bliskość niebezpieczeństwa tego wymagała. Lecz wspólnie z Moiém walecznćm woyskiem, i z moiemi innemi Ludami połączeni, pokonawszy nieprzyiaciela Oyczyzny Waszéy, staniecie się uczestnikami sławy, wolności i niepodległości Państwa Niemieckiego, ustalonych na długie wieki." — Dan w Wiedniu d. 5. Kwietnia 1815.

Fryderyk Wilhelm.

Xięstwo Warszawskie.

Gazety Warszawskie pod dniem 18. Kwietnia nie zawiéraią żadnych kraiowych wiadomości, oprócz rozkazu dziennego, który Jenerał Toliński, Szef Sztabu głównego woyska Polskiego, wydał d. 16. Kwietnia w imieniu W. Xięcia Konstantyna. Wzywa ón wszystkich wyższych i niższych Officerów, tak sztabów iako i pułków nowey organizacyi woyska, aby się do dnia 1go Maia w mieyscach swoich stawili, inaczéy wypuszczeni będą z listy czynnie użytych i utracą prawo do wszelkiego rodzaiu wypłat, wyiąwszy tych tylko Officerów, którzy urlopy od W. Xięcia na czas oznaczony otrzymali.